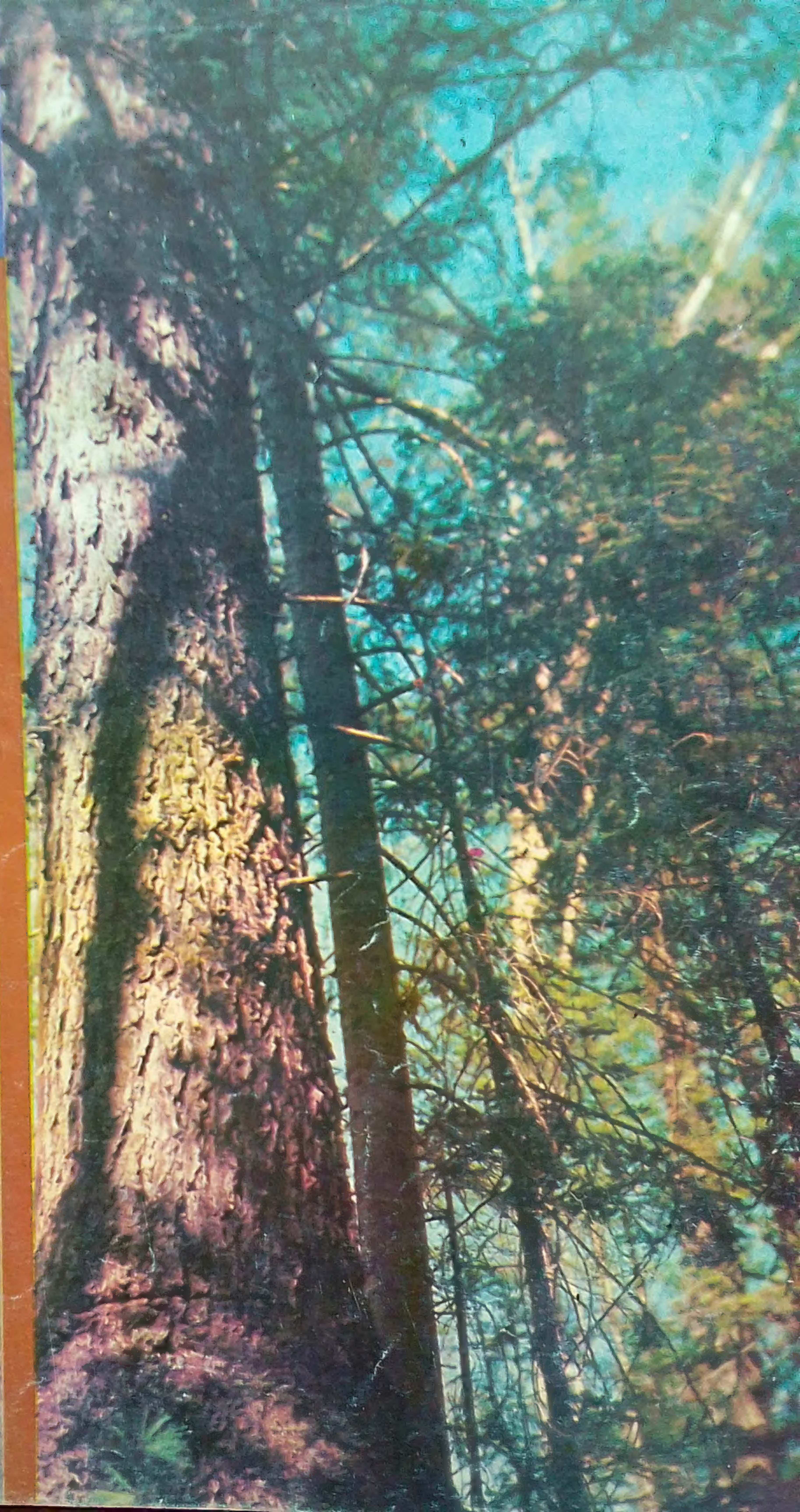
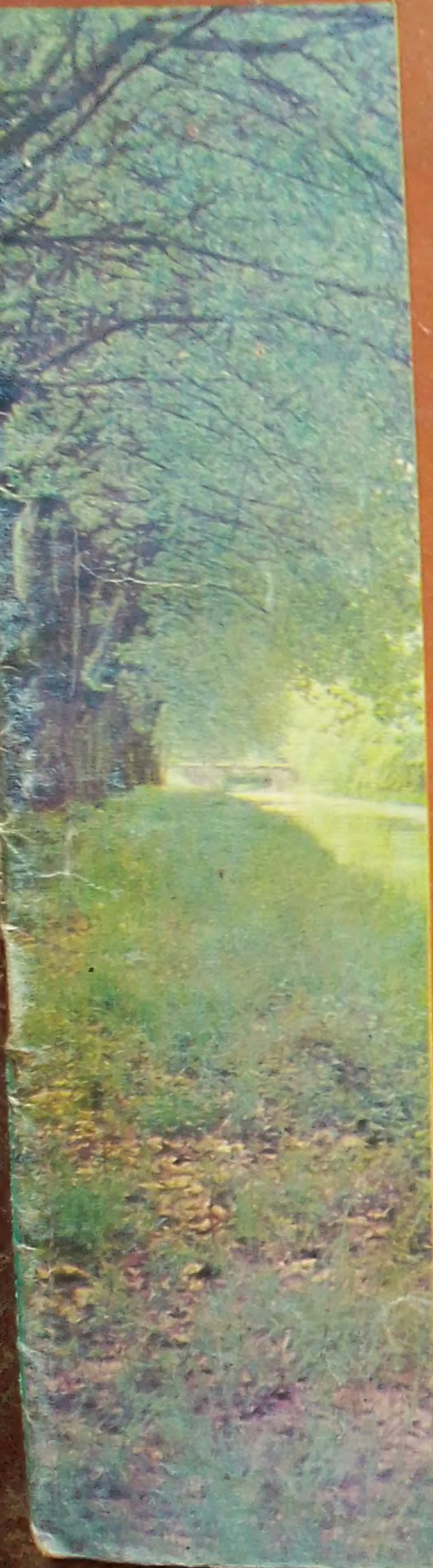

Գրէի

Իմ Գրքեր Գրէի 4 1977

የተፈጥሮ ክብር

ሕይወት በባሕር
ዳርቻ በሚገኙ ልዩ
ልዩ ንጥረ ነገሮች
ከ—እስከ በሌለው
የዕልፍ አዕላፍ ዘመ
ናት፣ የኅልቆ መጣ
ፍርት ዓመታት የመ
ብላት ሂደት ውስ
ጥ በአጋጣሚ በእ
መርታ ህልውና እ
ንዳገኘ በሳይንስ ተ
ደርሶበታል ። ሕይ
ወት በውሃ ዳርቻ
ይገኝ እንጂ በባሕር

ከጀመረ ወዲህ እር
ሱ «ሰው» ሌሎች
ተንቀሳቃሽ የዱር ነ
ፍሳት በጅምላው
«አራዊት» መባላቸ
ውን ቀጠሉ ። ሰው
ለሎሌነት የመለመ
ለውና አልምዶ ለ
ምግብ ያዋለው—ያ
ረባው አውሬም አ
ውሬ መባሉ ቀርቶ
«እንስሳ» ተሰኘ ።

የተፈጥሮ ንጥላ—ዛፍ

ና በውቅያኖስ ፣ በ
ሕይቅ የቀረው የባሕር አረም ፣ ዓሣና
ዓሣ ነባሪ ፣ ዓዞ...ዝርያ ሲሆን ወደ የብስ
የተሸጋገረው—ጥጋት የያዘው ላልተ ወሰኑ
ዓመታት ውሳጤ አካል እያገኘ እርስ
በርሱ—ትልቁ ትንሹን እየተመገበ ብር
ቱው ባለበት እየረጋ ፣ ደካማው እየተሰ
ደደ ፣ ብርቱው እያሳደደ—ደካማው እየ

ተሳደደ በዱር ገነንነት እንደ ለአንዱ አው
ሬና ሲሳይ እየሆነ እየበዛና እየተባዛ ምድ
ርን መልቷታል ።

ሰው ከአውሬነት ወጥቶ ሰውነቱን በ
ሥራ አግኝቶ አውሬነትን ለአራዊት ትቶ
የደንና አራዊት የተፈጥሮ ክብር ዜግነ
ቱን አጥቶ በመንደርና በከተማ መሥፈር

ሰው ከዱር እየመ
ረጠ ሁነኝ ብሎ የተ
ከለው ፣ የዘራው—የኮተኮተውና ያመረ
ተው የደን ወገንም እንደ እንስሳው ሁሉ
ስሙን ለውጦ—አዝርዕት ፣ አትክልት ፣
ፍራፍሬ—እህልና ጥራጥሬ ተባለ ።

በዓለም ካሉት ሁለት ሚሊዮን ያህል
የአራዊትና የአዕዋፍ ዝርያዎች የሰው ልጅ
በእንስሳነት ያለመደው ለጋማ ከብትነ

ፋፋት—ጥቃት—በአደን፣ በበሽታ ወዘተ. መተዳደሪያ 'ደንብ'—ፍትሕ 'ያሸነፈ'፡
 እንደሰው ሁሉ የአካል ክፍሎቻቸውን ይግዛ፣ የተሸነፈ ይግዛ፣ ያሸነፈ ይብላ
 በአካባቢያቸው ለመኖር በሚያስችሏቸው የተሸነፈ ይመጥኑ ስለሆነ ትልቁ ትንሹን
 መልኮች እየለወጡ፣ በሌላም አባባል— ብልጡ ሞጽን በጥርሱ፣ በጥፍሩ፣ በኩ
 አዳዲስ ዘር እየተኩ የጠፉ፣ ሳይተኩ የጫ ምቢው፣ በኩቲው፣ በሾኩ፣ በቀንዱ፣
 ፈረፍ አሉ። በመርዙ፣ በጠረኩ፣ - - - እየተዋጋ፣ እየ
 ከአራዊት፣ —ዲኖሳውረስና ማሞት ተናከሰ፣ እየተደጠጠ፣ እየተዘራጠጠ፣
 የተባሉት፣ ከአዕዋፍ ይዶ የተባሉት እየተናደፈ፣ አንዱ ለሌላው ሳይተኛ፣ ደመ
 የሞሪሽ ግዙፍ ወፍ በትድመ ታሪክና በዘ ሻና ቀበሻ፣ ጸርና ተገራሪ—ኪዳነ ወልድ
 መነ ታሪክ በገጸ ምድር ኖረው ዛሬ ለዓይ ክፍሉ እንደሚሉት 'ደም ላሽና ብርንዶ
 ነት እንኳ በዓለም ላይ ከሌሉት—በአጽ ጎራሽ፣ አጥንት ከሰካሽ' - - ተተናኳይ
 ምቻቸው ብቻ የሚዘከሩት ይገኛሉ። እየሆነ ኖሯል።

የሰው ልጅ በሥራ አዕምሮው ስልቶ የተፈጥሮ ከተማ—የደንና አራዊት - - በሌላው የተፈጥሮ መከላከያና ግጥሚያ

በአራዊትና በአዕዋፍ ሲጌጥ ትና ለምግብ አቅርቦት፣ ... ያዋለው ሃምሳ ውን ብቻ ነው።

በዓለም ካሉት 350 ሺህ የአትክልት ዝርያዎች እንኳ የሰው ልጅ 'ያለመደው' በውል—እያመረተ የሚመገበው ስድስት መቶውን ብቻ ነው።

በተፈጥሮ ከተማ—በደን ጥንተ ዓለም ከነበሩት ግዙፋን ዛፎች፣ አራዊት፣ አዕ ዋፍና ዓሶች፣ - - መካከል በምድር የተ ፈጥሮ የአየር ንብረት ሚዛን ዝግመታዊ ለውጥ፣ በ 'ሠለጠነው' ሰው ወረራና መስ

እርከን—በይፋትና ጥሙጋ

የሚበልጡትን ለመቆጣጠር ከአውራጃነት ተራ ከወጣ ወዲህ ጦርነቱ በተለይ በእርሱና በእነሱ መካከል ሆነ ። ይህ ሰው ከተፈጥሮ ከተማ ወጥቶ ፣ በተፈጥሮ ከተማ ላይ ሸፍቶ የራሱን ከተማ—ሰው ሠራሽ ከተማ መከተም ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ ከደንና ከአራዊት ጋር የሚካሄደው የማያቋርጥ ጦርነት እየቀጠለ ነው ።

ሰው ደኑን የሚጨፈጥፈውና የሚያቃጥለው ለህልውናው ሲል ነው ። አራዊትና ደን ሰውን የሚከላከሉት በአልሞት ባይ ተጋዳይነት ነው ። እርግጥ ደን—የሚቧረውም ለአራዊት በመደበቂያነት— በመጠለያነት እያገለገለ አባሪ—ተባባሪ ከመሆን በተቀር እግር አውጥቶ ጥፍር

ከተፈጥሮ ከተማ ጠባቂዎች ነብር ገራም ነው

እስብቅሎ ሰውን የተከላከለበት ጊዜ አይታወቅም ።

የተፈጥሮ ከተማ ስንል ደኑን ፣ አራዊ

ቱን ፣ አዕዋፉን ፣ ዕባብና ዘንዶን የመሳሰለውን የምድር አውሬ (አርፄ ምድር) ፣ ዓሣን ፣ አዞንና ጉማሬን የመሳሰለው የባሕር አውሬ ሁሉ ቢሆንም በዚህ ጽሑፍ ልናተኩር የፈለግነው በቁሙም በሙቱም ለሰው ልጅ ህልውና በልዩ ልዩ መልክ ሁለገብ አገልግሎት በሚሰጠው የደን ሀብት ላይ ነው ።

ጓድ አዕምሮ ንጉሤ የደንና ዱር አራዊት ባለሥልጣን ሕዝብ ግንኙነት አገልግሎት ከፍላ የሥነ ጽሑፍ ኤክስፐርት

የተፈጥሮ ከተማ በከፊል

እንዳስረዱኝ ፡ የደን ዛፍ ከማገዱ በተጨማሪ በተባረካ እየተፈጠረና እየተጋገረ ለልዩ ልዩ የገንባታ ሥራ ይውላል። የደን ህብት በቁጠባና በቁጥጥር እየተቆረጠ ለቤት መሥሪያ ፡ ለጀልባ ፡ ለታገዘ ፡ ለመርከብ ፡ ለልብስ ፡ ለተለያዩ ጥናቶች ፡ ለሕክምና ዘዴ ፍጆታ ፡ ለመድኃኒት ፡ ለወረቀት ፡ ለኤሌክትሪክና ለስልክ ምሰራ ለቀለምና ለመሳሰለው ይውላል ። ሰው እኸልና ጥራጥራ መዝራትን ፡ እትከልትና ፍራፍሬ ግልግትን ለይቶ ባላወቀ በት ዘመን ልብስና ምግብ ያገኝ የነበረው ከዛፍ ቅጠልና ፍሬ ነበር።

ትንሽ ስትላጭ

ለምድር መሽከርከሪያና ለአየር በረራ

ማከብኮቢያ የሚሆነው ጉማ አንዱ የዛፍ ውጤት ሲሆን ፡ ለመርከብ መንሳ ፈፈያም የሚውለው የደን ዛፍ ነው።

የን 'የጥጥ' የሰፍና የሊኖ ክር ማነስ ያስከተለውን (የጨርቃጨርቅ) እጥረት ለማቃለል የሰው ልጅ በኬሚካል እየተረዳ ከሴሎሎስ (ከዕንጨት ግንድ) የሚያወጣው ሰው ሠራሽ ሐር ነው—ተጨማሪ የደን ህብት ውጤቶች።

በጥንካሬው ለመርከብ ሥራ የሚመረጠው 'ቲክ' የተሰኘ የደቡብ ምሥራቅ እስያ—የበርማ ዛፍ ልዩ ተፈላጊነት ያለውና ባገራችንም መሞከር ያለበት በውስጡ በተፈጥሮ ዘይት የታደለ ዛፍ ነው።

ማላያ በምትባለው አገር የተሽከርካሪ ጉማ ዛፍ ወተት በመልቀም ንብረታቸውንና ህብታቸውን ያደለቡ እጅግ ብዙዎች ናቸው። በዚያች አገር በያመቱም አንድ ሚሊዮን ቶንስ ያህል ጥሬ ጉማ ተለቅሞ

በአዋሽ ብሔራዊ ፓርክ ከተወሰኑት አራዊት ውስጥ

ወደ ገጽ 35 ይሄል

የተፈጥሮ...

ከገጽ 7 የዞረ

ለገበያ ይቀርባል። ስለዚህ አብዛኛው ጥሬ ጉማ የሚገኘው በሞቃት አገር ከሚበቅለው ዛፍ ከወፍራሙና ከነጭ ፈሳሽ ነው። ይህ ዛፍ በደቡብ አሜሪካ በአማሪካ ወንዝ ዳር ሰው ሳይተክለው ራሱ ይበቅላል። ሆኖም የደን ጥናት ምሁራን በሚሰጡት አስተያየት የበለጠ ምርት ያስገኛል ተብሎ የሚታመንበት ሰው ተክሉ በመንከባከብ ሲከተኩተው የበለጠ ውጤት እንደሚሰጥ ስገኝ ይታመናል።

ዋናዎቹ የዛፍ ዓይነቶች ሁለት ሲሆኑ ጠንካራ ዕንጨትና ለስላሳ ዕንጨት ናቸው። ጠንካራው ዕንጨት እንደኮሶና እንደመሰሉ ሲሆን ለስላሳው ደግሞ ዝግባ፣ ሽመልና ቀርከሃን የመሳሰሉት ናቸው። ከሽመል ከቀርከሃና ከባሕር ዛፍ ወረቀትና የመሳሰሉትን መሥራት ይቻላል።

የደን ሀብት ከሚሰጠው የዕንጨት አገ ከብ ደንን መንከባከብ ነው። ያለ ደን ለም

ልገሉት ሌላ በቁሙ—በሥሩ አማካይነት አፈር በዝናብ እንዳይሸረሸር፣ መሬት ስባቱ እንዳይታጠብ ምድር እንዳትሰነጣጠቅ በጥንጥላነትና በአርከፍካፊነት በመከታተል ያገለግላል።

ዝናብን ብቻ ሳይሆን የፀሐይ ብርሃንን በቀጥታ መሬት ላይ እንዳያርፍ በማጥላት እንደቡና ካሉ ተክሎች ላይ የቀጥታ ዝናብና ፀሐይ ምታትን ይመክታል።

ዛፎች፣ ዕጽዋትና አዝርዕት በቀን ብርሃን የሚሰቡት የአየር ዓይነት ካርቦን ዳዮክሳይድ ሲሆን የሚተነፍሱት እክሰጂን የተባለውን የጋዝ ዓይነት ነው። በተጻራሪው ሰው፣ እንስሳት፣ አራዊት፣ አዕዋፍ፣ እክሰጂን ስበው ካርቦን ዳዮክሳይድ ስለሚተነፍሱ የደን ሀብት በዑደት የተቃጠለውን ጋዝ እያደሰ ወደ ንጹህ አየርነት ይመልስልናል።

ስለዚህ የተፈጥሮን ከተማ ለመንከባከብ ደንን መንከባከብ ነው። ያለ ደን ለም

ነጭ ዛፍ ፓርክ-ጋሞ ጉፋ

አፈርና ዝናብ ስለሌለ አለ አፈርና ውሀ እኛም ስለማንኛር ባገራችን የተጀመረው የዕርከን ሥራ—በዕንጨት ቁጠባና ጥበቃ መታገዝ አለበት። ጥበቃው እሳት መከላከያ ብሪጌዶች በተለይ በታላላቅ የመንግሥት ጫካዎች በሄሊኮፕተርና በመብረቅ መቆጣጠሪያ ሊጠናከሩ የሚችሉበትን መንገድ መፈለግ የወቅቱን ጥያቄ መመለስ መሰለኝ።

ገበሬው በየማኅበሩ በልዩ ልዩ የካርቱን የፎቶግራፍ የፊልም፣ ... መረጃዎች እየታዘዘ የደንን ዓለም አቀፋዊ ዋጋና ጠቀሜታ እንዲገነዘብ መደረግ አለበት።

‘ፓርኮች፣ ጌም ሪዘርቮችና ዙዎች’ በአውሮፓ፣ በእስያ፣ በአውስትራሊያና በአፍሪካ ገጠሮችና ከተሞች የተፈጥሮን ከተማ እንደም እንዳለ ለመያዝ አልያም በሰው ሠራሽ (ፓርክ) የሚንከባከቡት የተፈጥሮ ከተማ ከተፈጥሮ ተምሮ ሰው ሠራሹን ከተማ ለማዘመን ጭምር ነው። ተፈጥሮን ለመከላከልና ተቆጣጥሮ ለሰው ልጅ አገልግሎት በዘለቃው ለማዋል ሳይንቲስቱና ቴክኖሎጂስቱ ማየትና መስማት—መመራመር የኅብረተሰቡን ግንዛቤ ለማዳበር መጣጣር ይኖርበታል።

እነዚህም የተፈጥሮ ‘ከተሞች’ ናቸው